

L'Índia: la roda del dharma en el camí del desenvolupament

Al llarg de l'última dècada, no han estat pocs els qui han plantejat que un canvi s'està gestant al tauler mundial multipolar, atès que la globalització sembla estancar-se, que nous conflictes geopolítics amenacen amb enquistar-se i que s'accelera el progrés econòmic de grans potències com l'Índia. En aquest context desafiador, una de les grans preguntes és si l'Índia es pot convertir en la nova Xina. La roda del dharma, element clau de la bandera tricolor des de la seva independència el 1947, ofereix un símbol de progrés i simbolitza els valors que l'Índia hauria de posseir per aconseguir-ho, com són la disciplina i la saviesa necessàries per aprofitar les oportunitats i per corregir les febleses.

L'economia de l'Índia en perspectiva

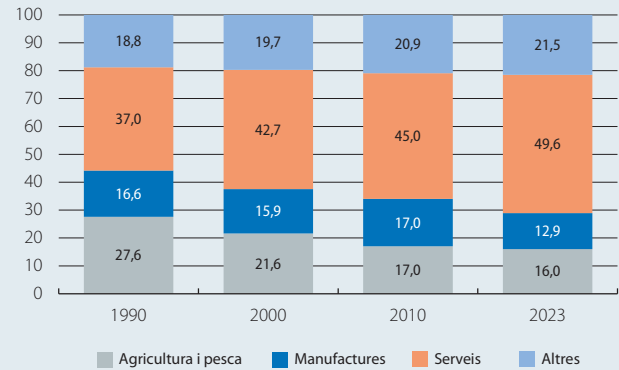
Sense entrar en jocs d'endevinacions, estem parlant del país més poblat del món, que, amb aproximadament 1.440 milions d'habitants el 2023, supera ja la Xina, amb una població, en declivi des de fa uns anys, de 1.410 milions. I ho continuarà sent durant la resta del segle XXI, ja que la població índia continua creixent a bon ritme (el 0,9% el 2023, igual que el creixement mitjà mundial), té una estructura comparativament jove i té marge per augmentar l'esperança de vida, en l'actualitat baixa en relació amb altres emergents del seu entorn.

Ser el país més poblat del món, i amb una demografia jove i creixent, ha donat a l'Índia un cert avantatge pel que fa al creixement econòmic (l'anomenat dividend demogràfic), perquè la demanda interna, consum i inversió, ha format la principal àncora de creixement de la seva economia i ha ofert un matalàs davant els xocs externs. Així, el PIB indi ha crescut, en els últims anys, a taxes anuals al voltant del 7%, amb l'excepció del 2020. D'aquesta manera, el seu PIB va superar lleugerament el 2023 el del Regne Unit, país que va ser la seva antiga metròpolis, en situar-se en 3,57 bilions de dòlars corrents. No obstant això, el seu PIB *per capita* es trobava, el 2023, prop dels 2.500 dòlars corrents (gairebé 10.200 en paritat de poder adquisitiu), la qual cosa situa l'Índia en la mitjana dels països d'ingrés mitjà baix¹ i deixa el país amb un llarg recorregut de creixement per davant. A tall de comparació, la Xina va assolir aquest nivell de renda entre els anys 2004 i 2005, i el seu PIB *per capita*, prop de 12.600 dòlars corrents, la situa una mica per damunt de la mitjana dels països d'ingrés mitjà alt.

1. El Banc Mundial classifica les diferents economies en grups en funció dels nivells d'ingrés, d'acord amb l'ingrés nacional brut *per capita* (GNI *per capita*, per les sigles en anglès), calculat utilitzant l'Atlas Method (que usa dades sense ajustar per paritat de poder adquisitiu, la qual cosa dona un GNI *per capita* per a l'Índia de 2.520 dòlars corrents). Els grups són: ingressos baixos, 1.145 dòlars o menys; ingressos mitjans baixos, de 1.146 a 4.515 dòlars; ingressos mitjans alts, de 4.516 a 14.005 dòlars, i ingressos alts, més de 14.005 dòlars.

Índia: valor afegit per sectors d'activitat econòmica

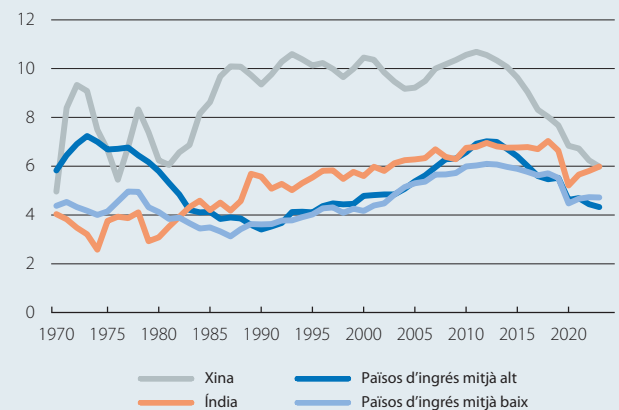
(% del PIB)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc Mundial.

Creixement del PIB

Mitjana de 10 anys (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc Mundial.

Aquest ritme elevat de creixement és resultat del pes creixent dels serveis, que, el 2023, van representar gairebé el 50% del PIB (vegeu el primer gràfic). De tota manera, el mercat laboral mostra alguns dels punts febles de l'economia índia. Prop de la meitat de la força laboral es troba ocupada en sectors de baixa productivitat, com l'agricultura, la construcció o el comerç. A més a més, segons l'FMI,² la informalitat laboral és molt elevada i voreja el 90% al conjunt del país, amb una incidència especial a les àrees rurals. La participació laboral també s'ha mantingut baixa en els últims anys i amb prou feines ha augmentat 8 p. p. entre el 2018 i el 2024, fins al 56,4%, reflex de les dificultats que té la dona per incorporar-se al mercat laboral (la taxa de participació a les zones urbanes amb prou feines arriba al 30%).

2. FMI (2025), «India: 2024 Article IV Consultation-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for India», IMF Staff Country Reports 2025, 054.

Índia: indicadors de desenvolupament

	2010-2019				2000-2009				1990-1999			
	Xina	Índia	Països d'ingrés mitjà baix	Països d'ingrés mitjà alt	Xina	Índia	Països d'ingrés mitjà baix	Països d'ingrés mitjà alt	Xina	Índia	Països d'ingrés mitjà baix	Països d'ingrés mitjà alt
Indicadors econòmics												
PIB per capita (milers USD)	14,2	6,4	6,4	15,6	6,2	3,8	4,3	9,6	2,6	2,5	3,1	6,6
Creixement del PIB (anual, %)	7,7	6,6	5,5	5,5	10,4	6,3	5,7	6,3	10,0	5,8	4,3	4,5
Inflació, IPC (anual, %)	2,6	6,8	4,4	3,2	1,9	5,5	5,5	5,4	7,8	9,5	9,3	11,7
Agricultura (% del PIB)	8,3	16,7	16,3	7,4	12,0	18,5	18,5	8,3	20,1	25,7	23,5	11,1
Manufactures (% del PIB)	29,6	15,3	14,6	22,6	32,1	16,3	15,3	22,6	30,0	16,4	17,1	20,0
Serveis (% del PIB)	49,2	47,3	49,3	52,2	42,0	44,4	47,0	49,7	34,9	38,5	42,1	49,9
Deute extern	14,0	20,6	26,2	23,1	11,7	18,8	30,7	26,3	16,0	27,1	49,1	30,8
IED (% del PIB)	2,4	1,7	1,9	2,5	3,7	1,6	2,2	3,0	3,9	0,4	1,1	2,1
Importacions de béns i serveis (% del PIB)	20,3	25,3	29,0	23,6	23,9	20,5	27,4	26,4	15,0	10,8	20,9	20,6
Imp. de combustibles (% imp. béns)	16,0	32,6	21,3	14,5	10,5	32,9	21,1	11,5	5,0	26,3	16,2	6,4
Exportacions de béns i serveis (% del PIB)	22,6	21,6	24,7	24,8	28,5	17,9	24,1	29,1	17,1	9,9	17,5	20,2
Exp. de manufactures (% exp. béns)	93,7	65,9	58,2	75,1	91,3	70,6	58,8	75,9	83,8	73,9	58,3	73,5
Exp. d'aliments (% exp. béns)	2,9	10,5	13,4	8,7	3,8	10,5	14,9	7,8	8,6	16,8	20,0	12,2
Indicadors de demografia i de pobresa												
Taxa de fertilitat	1,7	2,3	2,9	1,9	1,6	3,0	3,5	1,9	1,7	3,7	4,2	2,2
Població urbana (% total)	54,8	32,6	36,9	61,8	41,8	29,1	32,6	52,4	30,6	26,5	29,4	43,5
Població en situació de pobresa (% total)	3,7	16,3	17,5	4,1	25,5	37,1	32,6	19,7	58,0	48,0	43,8	40,7
Ràtio de dependència població gran	14,1	8,4	7,6	12,6	11,0	7,5	7,0	10,4	9,0	7,2	6,9	8,8
Ràtio de dependència població menor	25,6	44,6	52,5	31,3	29,8	54,8	60,4	36,1	41,1	64,0	69,7	47,2
Indicadors d'educació i de salut												
Despesa pública en educació (% del PIB)	4,1	4,0	3,6	4,2	3,0	3,5	3,1	4,1	1,8	3,8	2,9	4,1
Taxa d'alfabetització	95,0	69,0	72,4	94,4	91,0	62,0	65,4	91,6	78,0	48,0	56,9	84,6
Ràtio alumnes-professor, educació primària	16,6	33,0	29,5	18,5	18,6	40,5	33,8	20,8	22,7	40,0	34,7	23,9
Despesa corrent en salut (% del PIB)	4,8	3,3	3,7	5,5	4,2	3,8	3,9	5,2	-	-	-	-
Despesa pública en salut (% total)	56,4	28,5	31,7	54,7	33,0	20,4	27,7	45,0	-	-	-	-
Despesa privada directa en salut (% total)	37,3	61,5	55,3	33,1	56,2	71,7	61,0	41,5	-	-	-	-
Llits hospital (per cada 1.000 persones)	3,7	1,6	1,4	3,0	1,9	1,8	1,6	2,1	2,6	0,8	1,1	2,9

Nota: S'utilitzen les mitjanes de cada període. El PIB per capita en paritat de poder adquisitiu (PPA), en dòlars constants del 2021. El pes de l'agricultura, de les manufactures i dels serveis es calcula com el % del VAB originat a cada sector. El deute extern es calcula en % de l'ingrés nacional. Es consideren només els fluxos entrants d'IED. La taxa de fertilitat es calcula com el nombre de naixements per dona. Per al càlcul de la taxa de pobresa, es considera el % de població amb menys de 2,15 dòlars al dia. Les ràtios de dependència es calculen en % de la població en edat laboral. La taxa d'alfabetització es calcula en % de la població de 15 anys o més. La despesa pública i la privada directa en salut es calculen com el % de la despesa corrent total en salut.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc Mundial.

Una visió estructural

En els últims anys, l'Índia ha experimentat un creixement notable i ha superat amb escreix el de la Xina i el del conjunt de les economies d'ingrés mitjà (pròxim al 5%, vegeu el segon gràfic). Considerant una visió més àmplia, el creixement mitjà des del 2010 s'ha situat en el 6,8% (sense els anys 2020 i 2021), en relació amb el 6,3% del període 2000-2009 i amb el 5,8% de la dècada anterior. D'altra banda, la Xina venia creixent a un ritme mitjà del 10% anual entre la meitat dels anys 1980 i el 2010, la qual cosa li ha permès ràpidament convergir amb països d'ingressos més alts en

termes de PIB per capita, i es troba ara en una fase de desenvolupament diferent, amb unes taxes de creixement inferiors i amb una demografia adversa. En definitiva, el recent sorpasso de l'Índia a la Xina, en termes de ritme de creixement, s'està donant més aviat perquè aquests països es troben en fases diferents del seu desenvolupament.

L'evolució, en les últimes dècades, de l'economia índia es pot il·lustrar en tres dimensions essencials de desenvolupament: canvis en l'estructura econòmica, situació demogràfica i condicions educatives i sanitàries (vegeu la taula). En la dimensió econòmica, destaca la semblança de

la composició sectorial i del perfil de les importacions i de les exportacions entre l'Índia i el conjunt de països d'ingrés mitjà baix. Es tracta d'una economia amb un pes encara molt elevat de l'agricultura (pròxim al 17%) i relativament baix del sector manufacturer (pròxim al 15%), mentre que els aliments i els combustibles tenen un pes encara elevat en els intercanvis comercials del país amb l'exterior.³ En el pla demogràfic, destaquen també les similituds amb els països de renda mitjana-baixa, amb un percentatge elevat de població en situació de pobresa i vivint en zones rurals, i això malgrat el ràpid progrés en l'última dècada en la reducció de la pobresa al país. Al mateix temps, destaquen les febleses estructurals en els indicadors d'educació i de salut, amb una taxa d'alfabetització persistentment baixa i amb una cobertura i amb unes infraestructures limitades en el sistema sanitari.

Així i tot, els últims anys de govern del president Modi han estat un exemple reeixit d'estabilització macrofinancera. Des del 2013, la inflació, encara molt volàtil per la seva gran dependència del component de l'alimentació, s'ha mantingut dins el rang objectiu entre el 2% i el 6%, i els episodis durant els quals ha repuntat han estat breus. En aquesta tasca de control de la inflació, ha estat fonamental una política monetària centrada en consolidar la credibilitat del banc central en l'assoliment del seu objectiu, amb augments del tipus d'intervenció quan ha estat necessari. Tot això, al costat d'un augment sostingut de les reserves estrangeres, que donaran suport a la rupia, i d'un deute extern en nivells continguts. Aquests anys de política monetària i canviària ortodoxa han permès l'inici d'una senda de reducció dels tipus d'interès.

D'altra banda, a diferència de la Xina, l'Índia ha mantingut un dèficit per compte corrent persistent. Això és degut al fet que, malgrat que exporta serveis professionals i tecnològics, com l'electrònica de consum d'alt valor afegit, això no és suficient per compensar les importacions de tota mena de béns i de manufactures intensives en mà d'obra. La dimensió relativament petita del sector manufacturer és deguda, en part, als obstacles encara elevats que el país imposa a la inversió estrangera directa i a diverses importacions de béns intermedis. Alleujar aquestes traves, com pretenen iniciatives del Govern com *Make in India* o *Production-Linked Incentive*, ajudarà al desenvolupament d'una indústria índia integrada en les cadenes globals de valor i capaç de competir, en especial en el context actual de reconfiguració del comerç internacional, on el *friendshoring* pot jugar un paper vital.

La nova Xina Índia?

En definitiva, després de realitzar una breu radiografia de l'economia índia, el debat sobre si l'Índia podrà ser la nova Xina continua obert. Una demografia i un creixement econòmic robustos juguen al seu favor, acompanyats d'unes expectatives d'inflació moderades i d'una situació financera sanejada. A partir del 2024, el creixement de l'Índia es va reduir lleugerament, però s'espera que es mantingui per damunt del 6% en els propers anys. No obstant això, encara existeixen problemes estructurals que limiten el creixement potencial i que cal reformar, com el mercat laboral, la qualitat institucional, la burocràcia o l'elevada taxa de pobresa. Per tant, si la roda del dharma aconseguirà agafar velocitat en les vies del desenvolupament és quelcom que encara generarà un ampli debat en la pròxima dècada.

Antonio Marta Miranda i Luís Pinheiro

3. Crida l'atenció la diferència amb la Xina, on destaca, en especial, el pes del sector manufacturer en termes de valor afegit i en les exportacions del país.